

Årsberetning 2023

Gausdal kommune

Sammendrag økonomi

Årsregnskapet for 2023 viste et merforbruk i driftsregnskapet på 1,6 mill. kr. Det ble gjennomført strykninger av avsetning til disposisjonsfond i driftsregnskapet med 1,6 mill. kr. Årsregnskapet ble dermed avlagt i balanse.

Administrasjonen har rapportert til kommunestyret gjennom året og budsjettet har blitt justert i forbindelse med tertialrapporteringene. I desembermøtet 2023 ble kommunestyret informert om at det kunne ligge an til litt høyere inntekter fra skatt enn det som var budsjettet.

I tabellene nedenfor vises en hovedoversikt knyttet til regnskapsresultatet for 2023 både før og etter foretatte strykninger. Avvikene blir kommentert i tilknytning til regnskapsskjema bevilgningsoversikt drift og bevilgningsoversikt drift, fordelt.

Når det gjelder avvik i investeringsregnskapet, omtales dette i tilknytning til bevilgningsoversikt investering.

Avvik driftsregnskapet

Det ses her på avvik mellom avlagt regnskap og justert årsbudsjett. Alle tall er oppgitt i mill. kr.

Sentrale poster	Positivt avvik	Negativt avvik
Økte skatteinntekter /inntektsutjevning/naturressursskatt	6,1	
Rammetilskudd	0,5	
Skjønnsmidler fra statsforvalter, ekstremværet Hans	0,5	
Integreringstilskudd flyktninger		-1,4
Rente- og avdragskompensasjon	0,8	
Eiendomsskatt	1,8	
Renteutgifter/-inntekter	5,5	
Utbytte Innlandet Energi Holding as	0,1	
Utbytte IKOMM as/Skei setersameie	0,1	
Avdrag lån	0,8	
Avsetning renter bundne driftsfond		-1,4
Sum	16,3	-2,8
Sum sentrale poster		13,5

Årsberetning 2023

Planomr.	Planområdene	Positivt avvik	Negativt avvik
1	Administrative utgifter og inntekter.	1,4	
2	Næring og miljø. Veterinærvakt		-0,1
3	Skole. Spesialpedagogikk	2,6	
4	Barnehage. Spesialpedagogikk, flere barn i barnehagene		-0,8
5	Kultur og fritid.	0,4	
6	Teknisk drift. Selvkost-tjenester vann og avløp		-13,2
7	Bygg/eiendom/areal. Lavere strømutgifter	3,9	
7	Bygg/eiendom/areal. Forsinka planprosesser m.m.	0,8	
9	Barn og familie.		0,0
10	Sosiale tjenester og sysselsetting		-0,7
11	Helse. Legetjenesten, vikarer og legevakt		-1,9
12	Omsorg. Institusjons, -og hjemmetjenester, utskrivningsklare pasienter		-7,4
	Generelle poster:		
13	Pensjon		-0,2
13	Lønnsoppgjør	0,1	
	Sum	9,2	-24,3
	Sum poster fra planområdene		-15,1
	Sum totalt		-1,6

Budsjettendringer gjennom året

I 2023 er det foretatt flere budsjettjusteringer gjennom året. Det er foretatt korreksjon ut fra det som ble det endelige vedtaket på Stortinget om statsbudsjettet for 2023. Det ble gjort i forbindelse med budsjettendringssak ved 1. tertialrapport.

Her er oversikten over de vedtak der kommunestyret har justert driftsbudsjettet for 2023 (minusfortegn betyr økt inntekt eller redusert utgift):

Årsberetning 2023

Tabellen viser vedtatte budsjettendringer i løpet av året 2023. Beløp er i hele tusen kr	Bevilgning bredbånd	Økonomi- og aktivitetsrapport per 30/4-23	Økonomi- og aktivitetsrapport per 31/8-23	Budsjett-endringssak
Sentrale poster:	Ksak 27/23	Ksak 49/23	Ksak 86/23	Ksak 123/23
Skatt		-3538		
Inntektsutjevning		-1532		
Rammetilskudd		-2730		
Integreringstilskudd flyktninger				-6852
Utbytte		-11000	-15000	
Bruk/avsetning til disposisjonsfond	-4000	10488	12500	3228
Planområdene:				
1 Administrative fellestjenester	4000		1500*	
2 Næring og miljø				
3 Skole				951
4 Barnehage				351
5 Kultur og fritid				
6 Teknisk drift				
7 Bygg/eiendom/areal		92	172	250
9 Barn og familie				70
10 Sosiale tjenester og sysselsetting				2002
11 Helse		110		
12 Omsorg		510	828	
13 Generelle utgifter og inntekter		7600		
SUM	0	0	0	0

*) Kommunens antatte egenandel etter ekstremværet Hans.

Som det framgår av tabellen over, er det en del endringer i løpet av året. Endring i ramme og skatt viser en økt inntekt på 7,8 mill.kr ut fra det nivået som kommunestyret vedtok i desember 2022, og utbytte er

Økte med 26 mill. kr. Netto utgifter på planområdene er økt med nær 18 mill. kr. Økte utgifter til lønns- og prisvekst utgjør 7,6 mill. kr av dette.

Premisser og måloppnåelse

Kommuneloven § 14-7 b og c krever at kommunen i årsberetningen skal redegjøre for avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene, virksomhetens måloppnåelse samt andre ikke-økonomiske forhold av vesentlig betydning.

Kommunestyret i Gausdal har vedtatt ulike mål for tjenesten for å svare opp satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel. Lenke til planen er her: <https://pub.framsikt.net/plan/gausdal/plan-kps2021/#/>.

Disse målene som kommunestyret har vedtatt følges delvis opp gjennom året i kommunens tertialrapporter, mens alle rapporteres på ved årets slutt i kommunens årsmelding.

I årsberetningen skal det nevnes de premisser og mål der det foreligger vesentlige avvik. For 2023 har kommunen jobbet med alle hovedmål i kommuneplanens samfunnsdel i henhold til plan, og det foreligger ikke vesentlige avvik i arbeidet med hovedmålene. Gausdal kommune har strukturert det slik at hovedmålene fra kommuneplanens samfunnsdel har mindre delmål eller oppdrag knyttet til seg. For enkelte av oppdragene som var planlagt utført er det vesentlige avvik. Disse nevnes derfor her:

- I 2023 skal det gjøres en kartlegging av kommunens bygningsmasse/ formålsbygg. Versjon 1 er utarbeidet, og den ligger til grunn for grunnlagsdokumentene i handlings- og økonomiplanen. Formålsbyggutredningen skal det arbeides videre med.
- Gjennom bredbåndsprosjektet i Lillehammer-regionen skal mulige utbyggingsområder kartlegges og utredes for eventuelt å kunne søke statlige/offentlige midler. Dessverre var det stort avvik mellom de forutsetningene som ble lagt til grunn for utlysingen og tilbudene som kom inn. Konkurransen ble derfor avlyst, og videre prosess utsatt til resultatene fra ny nasjonal høring i november-desember foreligger. Følges opp i 2024.
- Det gjennomføres en kartlegging av alle kommunens formålsbygg for å ha grunnlag for en vurdering av om byggene kan utnyttes mer effektivt. Det gjenstår å gjøre noen justeringer av dokumentet.
- Gjennomføre åpent møte før første gangs behandling av revidert kommunedelplan Skei. Planprosessen er forsinket, møtet er planlagt våren 2024.
- Reasfaltering av gang- og sykkelveg mellom Herredshuset og undergangen ved Coop Prix i Forset. Asfaltering er ikke utført da eier av herredshuset skal legge nye inntak for VA som er i gangvegen. Settes derfor opp på asfalteringsplanen for 2024.
- Revidere rehabiliteringsplan for kommunale bygg med særlig fokus på universell utforming. Arbeidet har tatt litt lenger tid en først antatt. Arbeidet blir derfor gjennomført i løpet av 2024.
- Utrede/kartlegge behov og mulighet for boliger til ulike målgrupper innen psykiske helse og rus. Kommunen har ikke lenger har tilgang til denne undersøkelsesmodulen. I det interkommunale samarbeidet i helseregionen (HSG) er det for 2024 planlagt en utredningsprosess av behov for boliger med bemanning for de dårligste brukere i psykisk helse/rus. Kommunen vil delta interkommunalt i denne utredningen med oppstart våren 2024.
- Videreutvikle og implementere nye velferdsteknologiske løsninger. Kommunen er med i en anbudsrunde som styres av Fredrikstad kommune, Fredrikstad kommune er forsinket med anbudsprosessen.

Det arbeides videre for å lukke alle de nevnte vesentlige avvikene i løpet av 2024.

Det vises for øvrig til kommunens årsmelding for ytterligere detaljer.

Internkontroll og etikk

Internkontroll

I **kommuneloven** av 2019 står følgende om internkontroll

«§ 25-2. Rapportering til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og statlig tilsyn. Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.»

Vi har denne rapporteringen i årsberetning og årsmelding. I tillegg i tertialrapport 1 og 2 (om økonomi og aktivitet), som også behandles i kommunestyret.

Vi definerer internkontroll som systematiske tiltak som sikrer at virksomhetens aktiviteter

- planlegges
- organiseres
- utføres
- vedlikeholdes

i samsvar med krav i lov eller forskrift.

Vi arbeider etter mottoet **godt nok**, i og med at det må være en balanse mellom tjenesteyting og systemfokus/dokumentasjon (administrative oppgaver). Vi arbeider for å skape en kultur for fornying, forenkling og forbedring. Ledelse er viktig, og lederansvaret går også fram av lov og forskrift. Det handler om tilrettelegging, organisering, opplæring, gjennomføring og oppfølging.

Internkontrollen har fire fokusområder:

- Tjenesteytingen / kjerneoppgavene og støtteprosessene = innbyggerne
- Personalet, HMS (helse, miljø og sikkerhet) = medarbeiderne
- Samfunnssikkerhet og beredskap = verdiene i samfunnet
- Økonomi og finansforvaltning = økonomistyring

Dokumenter som må være på plass for å ha en sektorovergrepene internkontroll:

- Delegeringsreglement fra kommunestyret til kommunedirektøren
- Delegering fra kommunedirektøren
- Økonomireglementet/-håndboken
- Finansreglementet
- Anskaffelsesstrategi- og reglementet

Årsberetning 2023

- Arbeidsgiverstrategi med reglementer/maler osv. i personalhåndbok
- Etske retningslinjer
- System for lederstøtte og oppfølging
- Rutiner for varsling etter arbeidsmiljølov
- Rutiner som sikrer iverksettelse og oppfølging av politiske vedtak
- Rutiner for systematisk avvikshåndtering
- Strategisk kompetansestyring
- Arkivplan
- Datasikkerhet, informasjonssikkerhet og personvern (GDPR) - håndbok og tilhørende rutiner
- Helse- miljø og sikkerhet
- Krisehåndtering og beredskap

Dokumentene er i hovedsak oppdatert, eller i prosess for å bli det.

Det er mange egenkontroll- og internkontrollaktiviteter i løpet av et år. Noen som gjelder tjenestene, er omtalt under hvert enkelt planområde.

Saker/tiltak - felles for Gausdal kommune - i 2023:

- Oppfølging av politiske vedtak, i kommunestyret 26.01.2023 og 02.11.2023
- Årsberetning, årsregnskap og årsmelding for 2022, i kommunestyret 27.04.2023.
- Rebudsjettering av unyttet investeringsmidler fra 2022 til 2023, kommunestyret 25.05.2023.
- Rapportering i henhold til finans- og gjeldsreglementet i kommunestyret 30.03.2023, 22.06.2023 og 02.11.2023
- Økonomi- og aktivitetsrapport, tertial 1, vedtatt i kommunestyret 22.06.23.
- Økonomi- og aktivitetsrapport, tertial 2, vedtatt i kommunestyret 19.10.2023.
- Justering av budsjettet for 2023, vedtatt i kommunestyret 14.12.2023
- Kvalitetsmelding grunnskolen 2022/2023, vedtatt i kommunestyret 02.11.2023
- Tilstandsrapport barnevernet 2022/2023, vedtatt i kommunestyret 02.11.2023
- Arbeid med informasjonssikkerhet og personvern; i 2023 er det oppmerksomhet på å få på plass behandlingsprotokoller, som er en oversikt over hvilke personopplysninger kommune har, hvorfor vi har dem (lovhenvisning) og hvor de lagres mm.
- Tilgjengelighetserklæringer på hjemmesiden utføres.
- Internkontroll – med aktuelle tema og prosesser innen både tjenester og arbeidsgiverfeltet, er på dagsorden i ledermøter og i møter med verneombud/tillitsvalgte. Inkludert oppdatering av reglement.
- Helhetlig risiko- og sårbarhetsvurdering (ROS) for kommunene i Lillehammer-regionen. Vedtatt i kommunestyret 22.06.23.
- Planlegging og kvalitetssikring av prosesser med utskifting av It-system (ROS, krav spesifikasjoner/ anbuds materiale/planlegging av implementering/opplæring mm.).
- Oppdatering av beredskapsplanen med vedlegg, etter ekstremværet i august.

Statlige tilsyn

Arbeidstilsynet med tilsyn i habiliteringsenheten: Flatland bofellesskap

Følgende pålegg ble gitt:

- HMS arbeid – bedre opplæring i avviksrutine

- HMS-arbeid - forbedring av kartlegging og risikovurdering og tiltak og plan for å redusere risikoforholdene
- Arbeid av barn og ungdom - vurdering av den risiko arbeidstakere under 18 år kan utsettes for i arbeidet, og påfølgende tiltak for å redusere risiko
- Midlertidig ansettelse - drøfting av bruken av midlertidige ansettelse

Enheten har svart opp påleggene. Arbeidstilsynet har bekreftet at påleggene er oppfylt.

Arbeidstilsynet med tilsyn i enheten helse og mestring: Follebutunet sykehjem

Tilsyn om hvordan en jobber systematisk forebyggende for å unngå at arbeidstakerne får arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager og psykiske plager.

Det ble gitt 4 pålegg:

- Innen HMS (helse- miljø og sikkerhet): Behov for bedre og mer omfattende kartlegging og risikovurdering
- Innen HMS: Utarbeide plan for å redusere risikoforholdene
- Vold og trussel om vold i arbeidssituasjonen: tilstrekkelig skriftlig kartlegging og risikovurdering av vold og trusler
- Vold og trussel om vold i arbeidssituasjonen. Arbeidstakere må gjøres kjent med ulykkes- og helsefarer som kan være forbundet med arbeidet, og gis opplæring, øvelse og instruksjon som er nødvendig.

Dokumentasjon med oppfølging av påleggene er sendt inn. Saken er avsluttet fra Arbeidstilsynet.

Arkivverket med tilsyn av arkivtjenesten. Tjenesten er organisert i enheten Kultur og informasjonsforvaltning

Positive funn fra tilsynsbesøket Arkivverket har inntrykk av at Gausdal kommune har god kontroll på de daglige arkivoppgavene. Arkivfaglig leder synes å ha solid kompetanse på fagområdet, og arkivtjenesten blir oppfattet som ryddig og hjelpsom av enhetsledere og saksbehandlere. Samarbeid mellom arkivtjenesten og fagenheter er godt, som blant annet har resultert i en helhetlig og oversiktlig arkivplan, som skal gi bedre grunnlag for styring på arkivfeltet i kommunen.

Det ble gitt 3 pålegg:

- Fastsette kassasjonsfrister
- Lage en plan for å ordne og listeføre avsluttede papirarkiver
- Sikre at kravene til spesialrom for arkiv er ivaretatt

Frist for å følge opp påleggene er 6 – 9 mnd. For de 2 første påleggene var arbeidet igangsatt før tilsynet, og en ligger godt an til å få det gjort i god tid før fristen. Status for lokalene er at kommunen de siste måneder har ordnet og deponert eldre arkivmateriale til fylkesarkivet for å gi plass til å ta alt arkivmateriale inn i godkjente lokaler. Handlingsplan for å utbedre påleggene er godkjent av Arkivverket.

Forvaltningsrevisjon

- I kommunestyret den 03.11.2022

1. *Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapporten "Forebygging av sosiale utfordringer og utenforskap" til orientering og merker seg at Gausdal kommune i hovedsak har stort fokus på temaet. Kommunestyret merker seg for øvrig at det er gitt noen viktige anbefalinger som kan være med på å forbedre dette arbeidet. Det forventes at kommunedirektøren følger opp disse anbefalingene.*

(...)

1. *Kommunestyret ber kommunedirektøren om å gi kontrollutvalget en skriftlig tilbakemelding på hvordan anbefalingene er fulgt opp innen den 1.5.2023. Den skriftlige tilbakemeldingen etterfølges av en muntlig orientering på det første møtet i kontrollutvalget etter denne dato.*

Status: Kommunedirektøren sendte skriftlig tilbakemelding innen fristen. Kontrollutvalget tok tilbakemeldingen på hvordan anbefalingene i forvaltningsrevisjonsrapporten «Forebygging av sosiale utfordringer og utenforskap» er fulgt opp til orientering, og kommunestyret orienteres om oppfølgingen via kontrollutvalgets årsrapport for 2023.

- **Kontrollutvalget har bestilt flere forvaltningsrevisjonsrapporter:**
 - om informasjonssikkerhet
 - om interkommunal legevakt
 - om eierskapskontroll

Etikk

Kommunen skal i sin årsberetning si noe om kommunens arbeid med etikk.

«§ 14-7.Årsberetning

d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard.»

Gausdal kommune vedtok sine første etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte i 2008. Prosess for fornyelse av disse ble gjennomført i 2016. Her var kommunestyret, ledere og tillitsvalgte involvert. Retningslinjene vi har i dag ble vedtatt i kommunestyret 16. juni 2016.

Ved introduksjon av nyansatte blir etiske retningslinjer gjennomgått. Etikk og habilitet var to av temaene i KS folkevalgtprogram i Gausdal kommunestyret 22. og 23. oktober 2023.

Personal og organisasjon

Likestilling

§ 14-7. Årsberetning

Årsberetningene skal redegjøre for

e) den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling

f) hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Likestilling.

Arbeidsstokken i Gausdal kommune har en 80/20 fordeling når det gjelder henholdsvis kvinner og menn, med litt variasjon fra år til år. Innen pleie og omsorg, renhold og barnehage er menn i et stort mindretall, mens menn er i stort flertall innen teknisk område. Over år fordeler undervisningspersonalet seg med 75 % kvinner og 25 % menn. Innen toppledelsen (kommunedirektør og enhetsledere) er det en hovedvekt av kvinner.

Vi har tall og statistikk på gjennomsnittslønn fordelt på kjønn og ulike stillingskategorier. Hvem som har høyest gjennomsnittslønn fordeler seg forholdsvis jevnt mellom kvinner og menn. Retningslinjer for lokal lønn legger vekt på individuell lønnsutvikling basert på resultater og innsats.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Nye mål og delmål ble vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel, av kommunestyret 25. februar 2021.

Vårt fokus i arbeidet med barn og unge er tilbud til alle, og tiltak for de få (som har behov for det). I vår satsing på folkehelse tar Gausdal kommune en offensiv rolle for å styrke faktorer som bidrar positivt til folkehelsen, og svekke forhold som kan ha negative virkninger. Vi søker å bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller. Alle skal ha mulighet til å ta vare på og fremme egen helse, trivsel og mestring.

I planarbeid og i byggeprosjekt er universell utforming sentralt, slik det skal være i henhold til lovverket. I 2021 var det oppstart av et deltema innen «Leve hele livet»: Aldersvennlig lokalsamfunn. Arbeidet er forankret i kommunestyret.

Vi har flere tiltak og tilbud til innbyggere som trenger det, via NAV. Som arbeidsgiver legger vi vekt på tilrettelegging for ansatte.

Det lages tilgjengelighetserklæringer knyttet til hjemmesider og digitale dokument.

Årsregnskap

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Rammetilskudd	18-3	-206 789	-213 747	-218 009	-215 283
Inntekts- og formuesskatt	18-3	-196 258	-183 675	-187 213	-196 117
Eiendomsskatt	18-3	-41 910	-44 455	-44 455	-46 279
Andre generelle driftsinntekter	18-3	-7 307	-8 891	-15 743	-16 425
Sum generelle driftsinntekter		-452 264	-450 768	-465 420	-474 104
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		416 965	423 491	443 527	425 695
Avskrivninger	4	59 898	62 820	44 192	44 187
Sum netto driftsutgifter		476 863	486 310	487 719	469 882
Brutto driftsresultat		24 599	35 542	22 299	-4 221
Renteinntekter		-5 673	-7 545	-7 545	-13 840
Utbytter	5	-17 567	-18 170	-44 170	-44 368
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0
Renteutgifter	8, 9	20 053	35 228	35 228	35 898
Avdrag på lån	9, 10	40 446	33 890	33 890	33 070
Netto finansutgifter		37 260	43 403	17 403	10 760
Motpost avskrivninger		-59 898	-62 820	-44 190	-44 187
Netto driftsresultat		1 961	16 126	-4 488	-37 649
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
Overføring til investering		0	145	145	139
Avsetninger til bundne driftsfond	13, 14	6 607	2 445	2 398	37 887
Bruk av bundne driftsfond	13, 14	-24 774	-10 496	-10 775	-13 242
Avsetninger til disposisjonsfond	13	16 206	0	14 793	19 368
Bruk av disposisjonsfond	13	0	-8 220	-2 073	-6 502
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet		0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-1 961	-16 126	4 488	37 649
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

Vesentlige avvik i bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Det framgår av bevilgningsoversikt drift at det er til dels store merinntekter knyttet til enkeltposter i regnskapet. De ulike elementene som har vesentlig budsjetavvik forklares nedenfor.

Skatt og rammetilskudd ble 6,2 mill. kr høyere enn budsjettet. Av dette utgjør skatt og inntektsutjevning 6 mill. kr (inklusive naturressursskatten), mens økt rammetilskudd og skjønnsmidler utgjør 1 mill. kr.

Det ble tydelig i desember 2023 at det ble økte inntekter fra skatt/inntektsutjevning. Dette ble orientert om i kommunestyret i desember 2023, men det var vanskelig å angi noe beløp. Sett opp mot det opprinnelige budsjettet er inntektene økt med nær 14 mill. kr. Dette knytter seg til økt lønns- og prisvekst utover det som var lagt inn i statsbudsjettet.

Eiendomsskatten ble nær 1,8 mill. kr høyere enn budsjettet.

Andre generelle tilskudd ble 0,6 mill. kr høyere enn budsjettet. Naturressursskatten utgjør en merinntekt på 0,9 mill. kr, merinntekter fra rente- og avdragskompensasjon utgjør 0,8 mill. kr, konsesjonsavgiften ble 0,2 mill. kr høyere enn budsjett og integreringstilskudd flyktninger 1,4 mill. kr lavere enn justert budsjett.

Sum netto driftsutgifter ble 17,8 mill. kr lavere enn budsjettet. Dette kommenteres særskilt under kapitlet "Vesentlige avvik i bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd". Mottatt tilskudd knyttet til utbedringer etter ekstremværet Hans på 32,7 mill. kr påvirker dette tallet i vesentlig grad. Årsaken til det er at tilskuddet ikke ble brukt opp i 2023 og det er foretatt avsetning til bundne driftsfond med 28,3 mill. kr.

Renteinntekter og -utgifter har et positivt budsjettavvik på 5,6 mill. kr. Ny hovedbankavtale sammen med høyere rentenivå og økt innestående på bankkonto utgjorde en stor inntektsøkning i 2023. Det økte rentenivået var delvis tatt høyde for på utgiftssiden, og sammen med et noe lavere låneopptak enn budsjettet bidro det i positiv retning.

Avdrag på lån har en mindretgift på 0,8 mill. kr. Det er som følge av at minimumsavdrag på lån ikke ble så høyt som anslått i det opprinnelige budsjettet for 2023.

Netto driftsresultat er som følge av avvikene ovenfor 33,2 mill. kr bedre enn regulert budsjett, og 53,8 mill. kr bedre enn det opprinnelige budsjettet. Dersom det korrigeres for bruk og avsetning bundne driftsfond (som er knyttet til øremerkede midler), er resultatet 24,7 mill. kr lavere.

Bundne driftsfond. Både bruk av og avsetning til bundne driftsfond er høyere enn budsjettet, netto utgjør dette en merutgift på 33 mill. kr. Hovedårsaken her er også avsetningen til bundne driftsfond med 28,3 mill. kr av de ubrukte tilskuddsmidlene som kommunen mottok fra staten etter ekstremværet Hans.

Avsetning til disposisjonsfond er 4,6 mill. kr høyere enn budsjettet. Dette knytter seg til formål der kommunestyret har knyttet en bevilgning til et særskilt formål, f.eks. bredbåndsfond, fond konkrete plansaker, etc. I forbindelse med årsavslutningen ble det foretatt en strykning av avsetning til disposisjonsfondet med 1,6 mill. kr som følge av at regnskapet viste et merbruk med samme beløp.

Bruk av disposisjonsfond har et positivt avvik på 4,4 mill. kr. Årsaken til det er at det har blitt inntektsført bruk av overskuddsfond i enhetene, flyktningfond samt at det er brukt av fond avsatt til konkrete formål der kommunestyret har knyttet en bevilgning til et formål.

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Administrative fellestjenester	16, 17	28 724	30 394	36 913	35 544
Næring og miljø		10 212	6 771	7 732	7 789
Skole		77 362	78 710	87 185	84 607
Barnehage	18-6	42 144	39 907	45 695	46 501
Kultur og fritid		11 918	12 083	13 084	12 734
Teknisk drift	14, 18-3, 18-6	-8 542	-13 088	-10 685	2 502
Bygg/eiendom/areal	14, 18-3	35 336	32 423	38 754	34 062
Interkommunale samarbeid	18-1	0	0	0	0
Barn og familie		27 522	30 179	33 887	33 917
Sosiale tjenester og sysselsetting		15 074	15 976	20 652	21 313
Helse	18-3	81 857	77 636	99 221	101 079
Omsorg	18-3	98 024	94 311	101 458	108 817
Generelle utgifter og inntekter	11, 18-3	-22 198	7 061	-43 099	-43 147
Sum bevilgninger drift, netto		397 433	412 364	430 798	445 718
Herav:					
Avskrivninger		0	0	0	0
Motpost avskrivninger		0	0	0	0
Netto renteutgifter og -inntekter		5	0	0	-92
Avsetninger til bundne driftsfond	13, 14	3 838	166	119	34 221
Bruk av bundne driftsfond	13, 14	-24 774	-10 496	-10 775	-13 242
Avsetninger til disposisjonsfond	13	1 399	0	0	5 639
Bruk av disposisjonsfond	13	0	-797	-2 073	-6 502
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		416 965	423 491	443 527	425 695

Kommentarer til bevilgningsoversikt drift, § 5-4 andre ledd

De planområdene med størst avvik kommenteres her.

Planområde 1 Administrative fellestjenester har et mindreforbruk på 1,4 mill. kr. Det er mindretgifter vedrørende kontroll og tilsyn på 0,3 mill. kr. Utgiftene til bedriftshelsetjenestene ble 0,3 mill. kr lavere enn budsjettet. Det var i budsjettet lagt inn en økning på 1,2 mill. kr knyttet til lønnsutgifter. Tiltredelse for ny stilling var i juni og midlene ble således ikke brukt opp, ca. 0,5 mill. kr knytter seg til dette. For øvrig er det både merforbruk og mindreforbruk innen flere poster.

Planområde 3 Skole har et mindreforbruk på 2,6 mill. kr. Det er etter at det er inntektsført bruk av overskuddsfond med 0,2 mill. kr. Det er et positivt avvik på 1,1 mill. kr knyttet til netto lavere utgifter til betaling til for skoleplass i andre skoler samt refusjon spesialundervisning i andre kommuner og private skoler. 1,2 mill. kr kr gjelder lavere utgifter til undervisning samlet enn det som er budsjettet, 0,15 mill. er som følge av at det ikke ble foretatt avsetning til fond utviklingsmidler skole i 2023. Resterende beløp er på bakgrunn av vakanse i del av stilling noen måneder og avvik på øvrige mindre poster.

Planområde 4 Barnehage har et merforbruk på 0,8 mill. kr. Det er inntektsført bruk av overskuddsfond med 2,2 mill. kr samt at det er brukt opp gjenstående disposisjonsfond til styrkningsmidler i barnehagene med 0,3 mill. kr. Det er dermed en stor underliggende utgiftsøkning innen barnehageområdet sammenholdt med tidligere år. Dette er som følge av litt flere barn i barnehage/sammensetning av barnegruppen enn det som var anslått i budsjettet. I tillegg har det vært en

økning i utgifter til tilretteleggingstiltak (spesialundervisning) også i barnehagene (både i private og kommunale barnehager).

Planområde 6 Teknisk drift har et merforbruk på 13,2 mill. kr Dette knytter seg i hovedsak til at selvkostfondene for vann og avløp er brukt opp og det er et samlet fremførbart underskudd på 13,6 mill. kr. Det skulle ha vært inntektsført tilsvarende mer fra de to selvkostfondene i drift i 2023. Som det framgår av handlings- og økonomiplanen, må gebyrene økes i årene framover for å få dekket opp det framførbare underskuddet innen de to selvkostområdene.

Planområde 7 Bygg/eiendom/areal har et mindreforbruk på 4,7 mill. kr. Hovedårsaken er at strømutgiftene ble 3,9 mill. kr lavere enn budsjett. Videre er det mindreforbruk på plansaker med 1 mill. og mindreutgifter innen byggesak og kart/oppmåling med henholdsvis 0,3 og 0,2 mill. kr. For øvrig er det kun mindre avvik.

Planområde 11 Helse har et merforbruk på 1,9 mill. kr. Det er et sammensatt bilde bak dette avviket, men avviket knytter seg i hovedsak til legetjenesten som hadde et merforbruk på 1,6 mill. kr. Av dette utgjør økte utgifter til legevaktsamarbeidet 0,7 mill. kr.

Videre er det lavere tilskudd til ressurskrevende tjenester med 3,7 mill. kr uten at det er tilsvarende reduksjon i utgiftsnivået. Dette er blant annet dekket opp av mindreutgifter på ca. 2,7 mill. kr som skal ses i sammenheng med utgifter innen planområde 12 Omsorg. Det er reversert en anføring av utgifter til kjøp av tjenester for den del år siden etter at det ble klart at kommunen ikke skal dekke utgiften, dette utgjør 0,5 mill. kr i positivt avvik. Det er videre avvik både i positiv og negativ retning innen øvrige deler av tjenestene.

Planområde 12 Omsorg har et merforbruk på 7,4 mill. kr. Hovedårsakene til avviket er som følger:

- Utgiftsbudsjett på planområde 11 Helse som knytter seg til dette planområdet, medfører negativt avvik med ca. 2,7 mill. kr (det vil si at budsjettmidler burde ha vært overført fra planområde 11 Helse til planområde 12 Omsorg).
- Avviket for øvrig knytter seg til drift av kommunens ulike tjenester innen planområdet. Det vil si tjenester i sykehjem, hjemmesykepleie og praktisk bistand. Det har vært krevende å få tilstrekkelig bemanning deler av året og særlig i forbindelse med ferieavvikling. Det har også vært et høyt sykefravær. Dette har medført høyere utgifter enn det som ellers har vært vanlig.
- Det har også vært ressurskrevende tjenester der det har vært nødvendig å leie inn bemanning fra vikarbyrå. Dette er også et fordyrende element.

Nærmere forklaringer kommer i kommunens årsmelding.

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Investeringer i varige driftsmidler	4, 18-5	57 624	50 635	98 724	81 354
Tilskudd til andres investeringer		1 239	500	500	1 742
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5	1 242	1 500	1 500	1 358
Utlån av egne midler	6	0	0	8 275	2 278
Avdrag på lån		0	0	0	0
Sum investeringsutgifter		60 104	52 635	109 000	86 731
Kompensasjon for merverdiavgift	18-4	-5 147	-4 567	-3 271	-7 705
Tilskudd fra andre	18-4	-23 930	-9 600	-1 680	-31 635
Salg av varige driftsmidler	4	-2 691	-3 300	-4 240	-4 438
Salg av finansielle anleggsmidler		0	0	0	0
Utdeling fra selskaper		0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		0	0	0	0
Bruk av lån		-28 342	-36 360	-82 751	-38 530
Sum investeringsinntekter		-60 110	-53 827	-91 942	-82 307
Videreutlån	6	15 858	23 000	31 373	8 878
Bruk av lån til videreutlån		-15 858	-23 000	-46 373	-8 878
Avdrag på lån til videreutlån	8	7 563	8 436	23 436	4 548
Mottatte avdrag på videreutlån	8	-5 998	-7 049	-7 049	-5 955
Netto utgifter videreutlån		1 565	1 387	1 387	-1 407
Overføring fra drift		0	-145	-145	-139
Avsetninger til bundne investeringsfond	13	912	0	0	8 667
Bruk av bundne investeringsfond	13	-2 398	0	0	-912
Avsetninger til ubundet investeringsfond	13	0	0	940	940
Bruk av ubundet investeringsfond	13	-73	-50	-19 240	-11 574
Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-1 559	-195	-18 445	-3 017
Fremført til inndekning i senere år (udekket)		0	0	0	0

Kommentarer til bevilgningsoversikt investering § 5-5 første ledd

Investeringer i anleggsmidler er 17,4 mill. kr lavere enn justert budsjett. Årsaken er at det er forskyvninger mellom år på framdriften av enkelte prosjekter.

Tilskudd til andres investeringer har 1,2 mill. kr i høyere utgift enn budsjettet. Avviket knytter seg til en regnskapsteknisk transaksjon knyttet til overdratt merverdiavgift ved avtaler om justeringsrett vann- og avløpsledninger på Skei.

Utlån av egne midler er 6 mill. kr lavere enn budsjettet. Det knytter seg til forskutteringer til to private bruer i Svatsum som følge av ekstremværet Hans i august 2023. Utgiften ble lavere i 2023 enn budsjett, men de resterende utgiftene vil sannsynligvis påløpe i 2024.

Kompensasjon for merverdiavgift er 4,4 mill. kr høyere enn budsjettet.

Tilskudd fra andre er nær 30 mill. kr høyere enn budsjettet. Dette knytter seg til tilskudd fra NVE til krisetiltak i/langs vassdrag i Vestre Gausdal med 9,6 mill. kr, tilskudd til sprinkleranlegg ved Forsettnet

inklusive omsorgsboliger utgjør 8,8 mill. kr. I tillegg er det regnskapsteknisk føring i forbindelse med overtatt anleggsmiddel vedrørende inngåtte avtaler om overdragelse av justeringsrett merverdiavgift knyttet til vann- og avløpsledninger på Skei. Det utgjør i 2023 10,1 mill. kr i regnskapsført overføringsinntekt.

Bruk av lån er 44,2 mill. kr lavere enn budsjettet. Dette knytter seg til forsinket framdrift på investeringsprosjekter.

Startlån. Det er et netto positivt avvik knyttet til utgifter og inntekter startlån med 2,8 mill. kr. Det vises til noteopplysning 9 i avlagt årsregnskap for 2023 for nærmere forklaring på innbyrdes avvik mellom postene innenfor kategorien.

Avsetninger til bundne investeringsfond har et negativt avvik på 8,7 mill. kr. Dette knytter seg i hovedsak til avsetning av ubrukt tilsagn om tilskudd fra NVE knyttet til seks krisetiltak langs vassdrag i Vestre Gausdal. Dette som følge av skader forårsaket av ekstremværet Hans og utgjør 5,5 mill. kr. 1,4 mill. kr gjelder pliktig avsetning til utlånsfond startlån og det øvrige på 3,3 mill. kr knytter seg til regnskapstekniske føring i forbindelse med inngåtte avtaler om overdragelse av justeringsrett merverdiavgift for vann- og avløpsinvesteringer.

Bruk av bundne investeringsfond viser en merinntekt på 0,9 mill. kr. Det gjelder regnskapstekniske føring knyttet til inngåtte avtaler om overdragelse av justeringsrett merverdiavgift for vann- og avløpsinvesteringer.

Bruk av ubundne investeringsfond viser en mindreinntekt på 7,7 mill. kr. Årsaken til dette er framdrift på tre av de fire prosjektene som budsjettvedtaket gjelder.

Økonomisk analyse

Kommunestyret har vedtatt fire handlingsregler som beskriver hva som er målene for å kunne ha en god økonomi over tid. Handlingsreglene knytter seg til årlig resultat, nivå på disposisjonsfondene, nivå på lånegjelden samt nivå på årlig låneopptak.

I 2023 er både handlingsregelen knyttet til netto driftsresultat og disposisjonsfond oppnådd. Handlingsregelen netto driftsresultat er imidlertid i stor grad påvirket av mottatte inntekter knyttet til ekstremværet Hans. Resultatet ser derfor noe bedre ut enn det ellers ville ha gjort. Det gis en nærmere beskrivelse av utviklingen av den enkelte handlingsregel i avsnittene som følger.

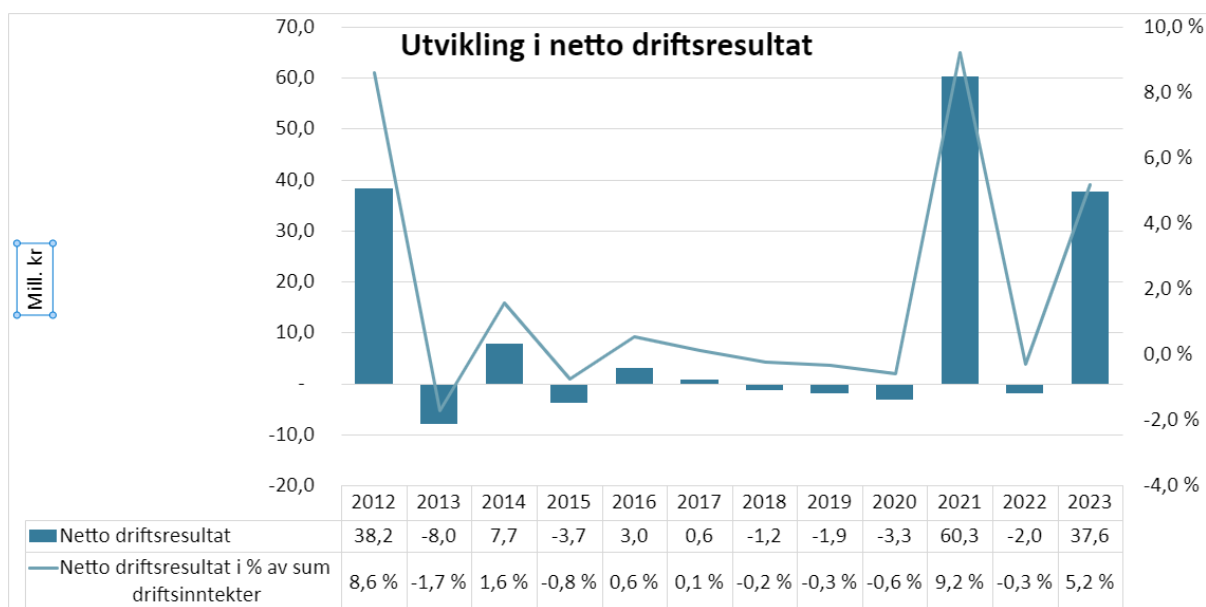
Handlingsregel	Mål	Status 2023	Differanse i mill. kr 2023	Status 2022	Differanse i mill. kr 2022
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene	1,75 %	5,2 %	-25,0	-0,3 %	13,5
Disposisjonsfond i % av driftsinntektene	8 %	17,5 %	-68,9	17,3 %	-61,3

Årsberetning 2023

Netto lånegjeld i % av driftsinntektene	80 %	100,3 %	147,0	109,5 %	194,3
Kommunens årlige låneopptak skal ikke overstige låneavdrag (utenom selvkostområdet og startlån). Mill. kr	Mindre enn 0	Ikke oppnådd	9,24	Ikke oppnådd	1,63

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er i 2023 er positivt med 37,6 mill. kr. Netto driftsresultat har variert mye mellom år som følge av engangsutbetalinger enkelte år. I 2021 var det en ekstra utbetaling fra kraftsektoren som ga et særlig positivt utslag. I 2023 var det både økt utbytte fra kraftsektoren samt tilskuddsmidler etter ekstremværet Hans som påvirket tallene i vesentlig grad.

En svakhet ved måltallet netto driftsresultat, er at utgifter og inntekter til bundne fond (inklusive selvkostfond) inngår i tallene. Når en tar hensyn til disse utgiftene og inntektene, vil en få et bedre bilde av hvordan utviklingen har vært i den vanlige driften av kommunens tjenester.

Korrigert netto driftsresultat	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Netto driftsresultat i hele mill. kr	38,2	-8,0	7,7	-3,7	3,0	0,6	-1,2	-1,9	-3,3	60,3	-2,0	37,6
Netto	8,6	-1,7	1,6	-0,8	0,6 %	0,1	-0,2	-0,3	-0,6	9,2	-0,3	5,2 %

Årsberetning 2023

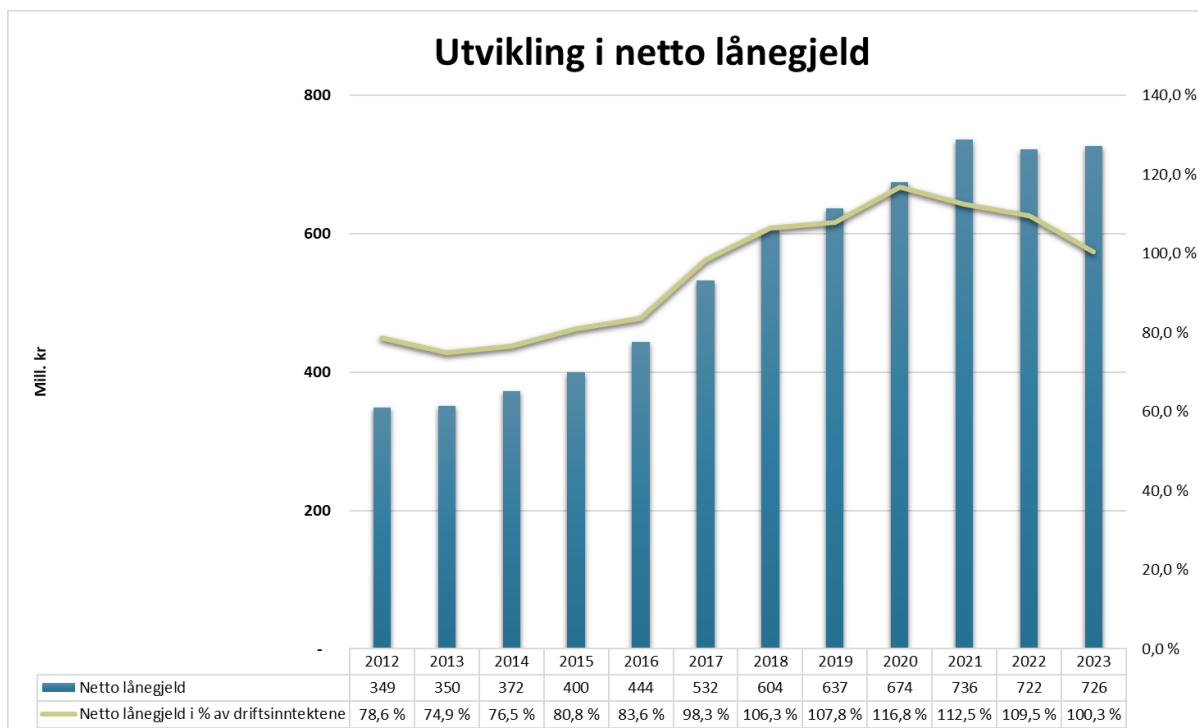
driftsresultat i % av driftsinntektene	%	%	%	%		%	%	%	%	%	%	
Korrigert for bruk/avsetning til bundne fond	-1,1	1,2	-3,50	-4,20	-11,40	-8,10	-1,39	-8,55	-0,83	-6,38	18,17	-24,65
Korrigert netto driftsresultat i kr	33,3	-9,4	4,2	-7,9	-8,4	-7,5	-2,6	-10,4	-4,1	53,9	16,2	13,0
Korrigert netto driftsresultat i %	7,7 %	-2,1 %	0,9 %	-1,6 %	-1,6 %	-1,4 %	-0,5 %	-1,8 %	-0,7 %	-8,4 %	2,5 %	1,9 %
Momskomp. inv. ført i drift*	-3,8	-2,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*) Fra 2014 skal inntekten i sin helhet føres i investeringsregnskapet.

Som det framgår av tabellen, er korrigert netto driftsresultat i 2023 1,9 %. Dette er litt svakere enn det korrigerte resultatet i 2022.

Lånegjeld

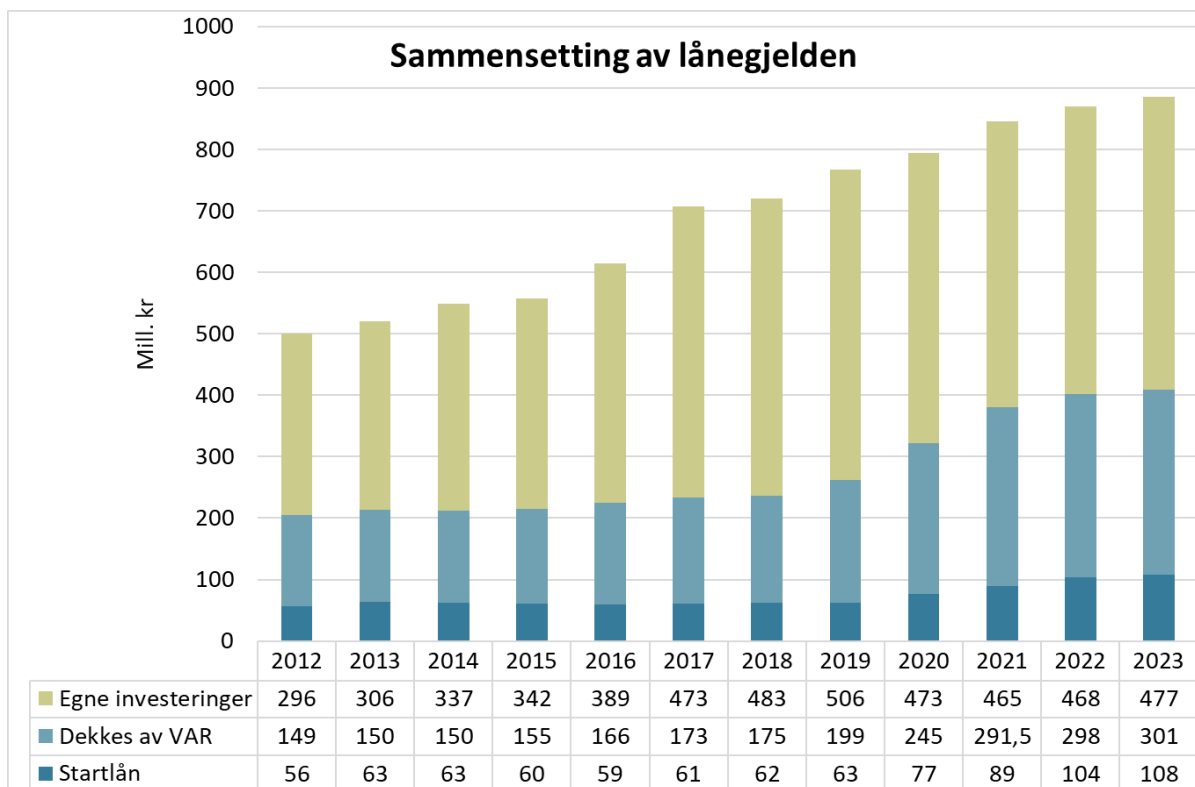
Kommunens utvikling i netto lånegjeld framgår av figuren nedenfor. Netto lånegjeld i % av driftsinntektene har vært relativt stabilt fra 2020-2023. Økningen i lånegjeld disse årene har vært noe lavere enn økningen i driftsinntektene. Netto lånegjeld er fortsatt høyere enn ønsket mål om 80 % av driftsinntektene.

Kommunens samlede lånegjeld er økt med 15,4 mill. kr fra 2022 til 2023, mens netto lånegjeld er økt med 4,5 mill. kr. Lånegjelden er lavere enn budsjettert, det henger sammen med framdriften på investeringsprosjektene.

Lånegjelden knytter seg til startlån, lån til selvkostinvesteringer (i hovedsak innen vann- og avløpstjenestene) og lån til kommunens øvrige investeringer. Når det gjelder startlån vil disse midlene bli lånt ut videre, mens lån til selvkostområdene skal dekkes av gebyrene. Slik sett er det renter og avdrag knyttet til lån til kommunens øvrige investeringer som må finansieres av den ordinære driften. Kommunens langsiktige mål er at netto lånegjeld skal utgjøre 80 % av driftsinntektene. Avstanden til dette målet er ved utgangen av 2023 147 mill. kr. Avstanden i 2022 var 194,3 mill. kr.

Tabellen nedenfor viser hvordan kommunens lånegjeld er sammensatt.

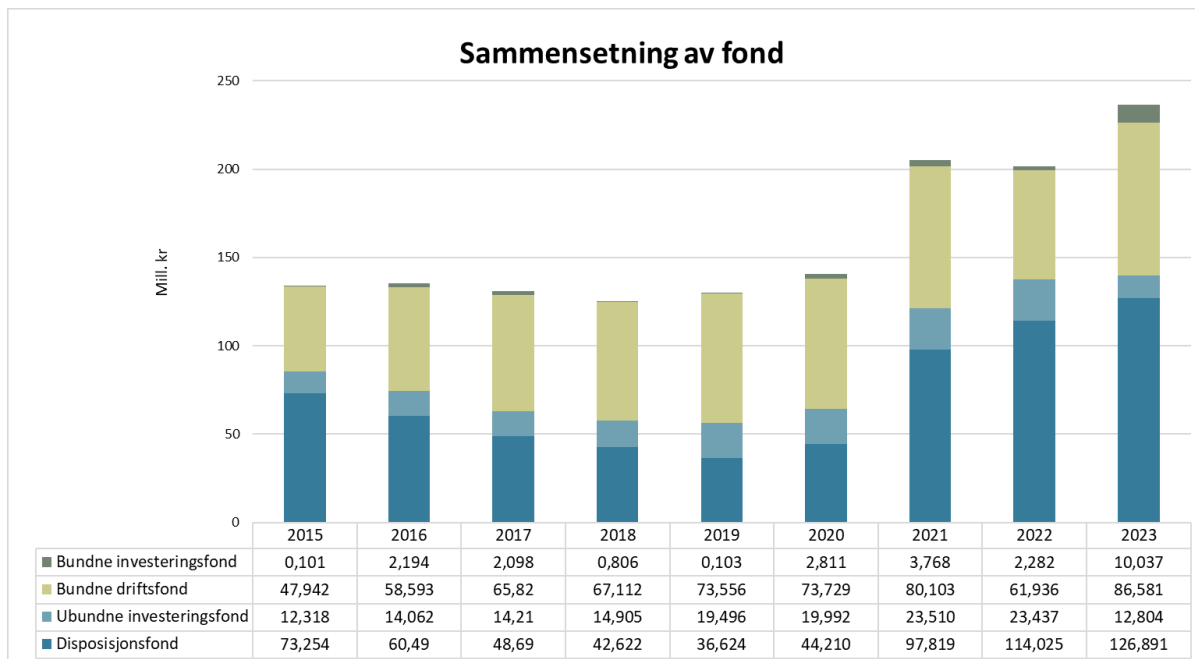

Kommunestyret har også vedtatt en handlingsregel om at kommunens låneavdrag minst skal være så stort som årets låneopptak til investeringer (sett utenom investeringer og låneopptak til selvkostområdene). Dette ble ikke innfridd i 2023, avviket var på 9,2 mill. kr.

Fond

Som det framgår av figuren, er kommunens samlede fondsbeholdning ved utgangen av 2023 34,6 mill. kr høyere enn i 2022. Økningen kommer i hovedsak fra bundne drifts- og investeringsfond.

Kommunens disposisjonsfond er økt med 12,9 mill. kr fra 2022 og er nå på nær 127 mill. kr. Det utgjør 17,5 % av kommunens driftsinntekter. Kommunens handlingsregel er på 8 %, og nivået er nå godt over ønsket mål. Det er betryggende at kommunen igjen har et godt nivå på kommunens disposisjonsfond. Dette fordi disse midlene er kommunens reserve og mulighet for å dekke opp uforutsette utgifter som for eksempel utgifter til opprydding/istandsetting etter flom.

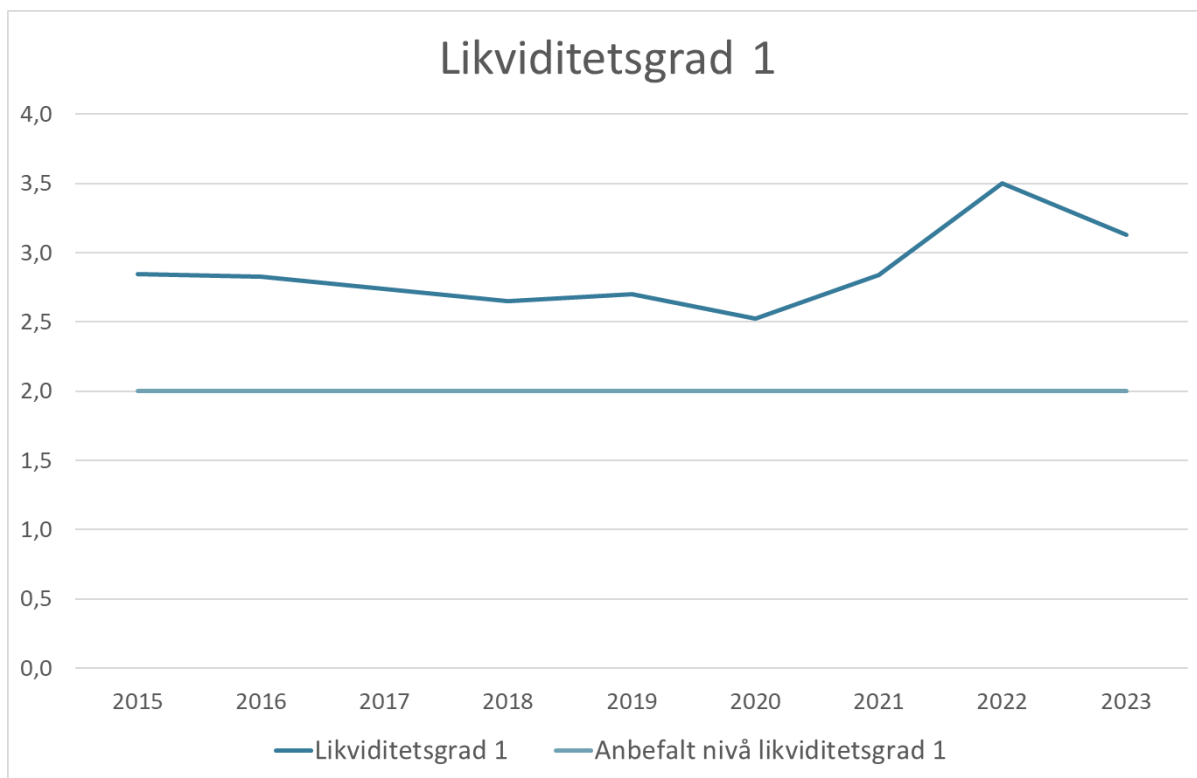

Det er i kommunens budsjett for 2024/økonomiplan 2024-2027 lagt inn bruk av disposisjonsfond for å saldere drifta de første årene i perioden. En av årsakene er blant annet at kommunen må forskuttere utgifter innen selvkostområdene vann og avløp mens gebyrene gradvis økes for igjen å komme i balanse. I tillegg er det en økning i kommunens øvrige utgifter som gjør det krevende å få saldert driftsbudsjettet uten bruk av fond. Kommunestyrets vedtatte handlings- og økonomiplan for 2024-2027 er iverksatt for å få redusert kommunens driftsutgifter, eventuelt også øke inntektssiden.

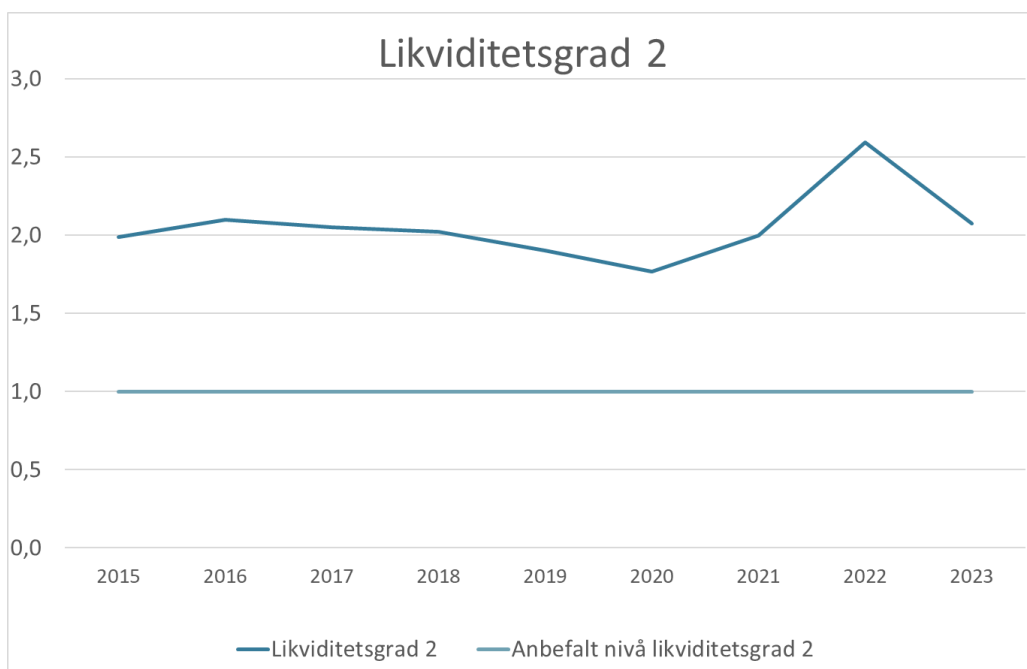
Likviditet

Kommunen har en betryggende likviditet. Dette vises i de ulike nøkkeltallene på dette området.

Likviditetsgrad 1 ser på forholdet mellom omløpsmidlene og kommunens kortsiktige gjeld. Målet er at verdien skal være høyere enn 2. Som det framgår av figuren nedenfor, er dette godt innfridd.

Likviditetsgrad 2 ser på forholdet mellom de mest likvide omløpsmidlene (her bankinnskudd) og kommunens kortsiktige gjeld. Målet er at verdien skal være høyere enn 1. Som det framgår av figuren nedenfor, er også dette godt innfridd.

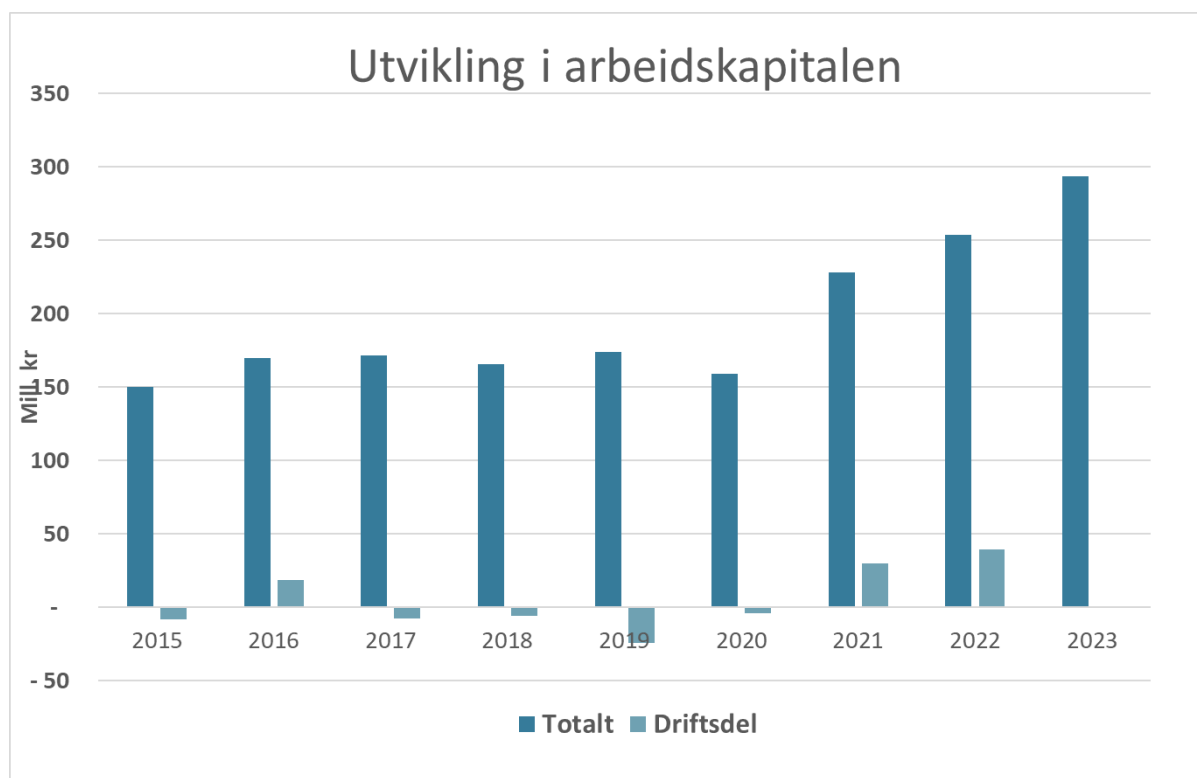

Kommunens arbeidskapital er omløpsmidlene (betalingsmidler og kortsiktige fordringer) fratrukket kortsiktig gjeld. Nøkkeltallet gir uttrykk for hvordan kommunen er i stand til å betale de løpende forpliktelsene. Kommunen har jevnt over hatt svært god likviditet.

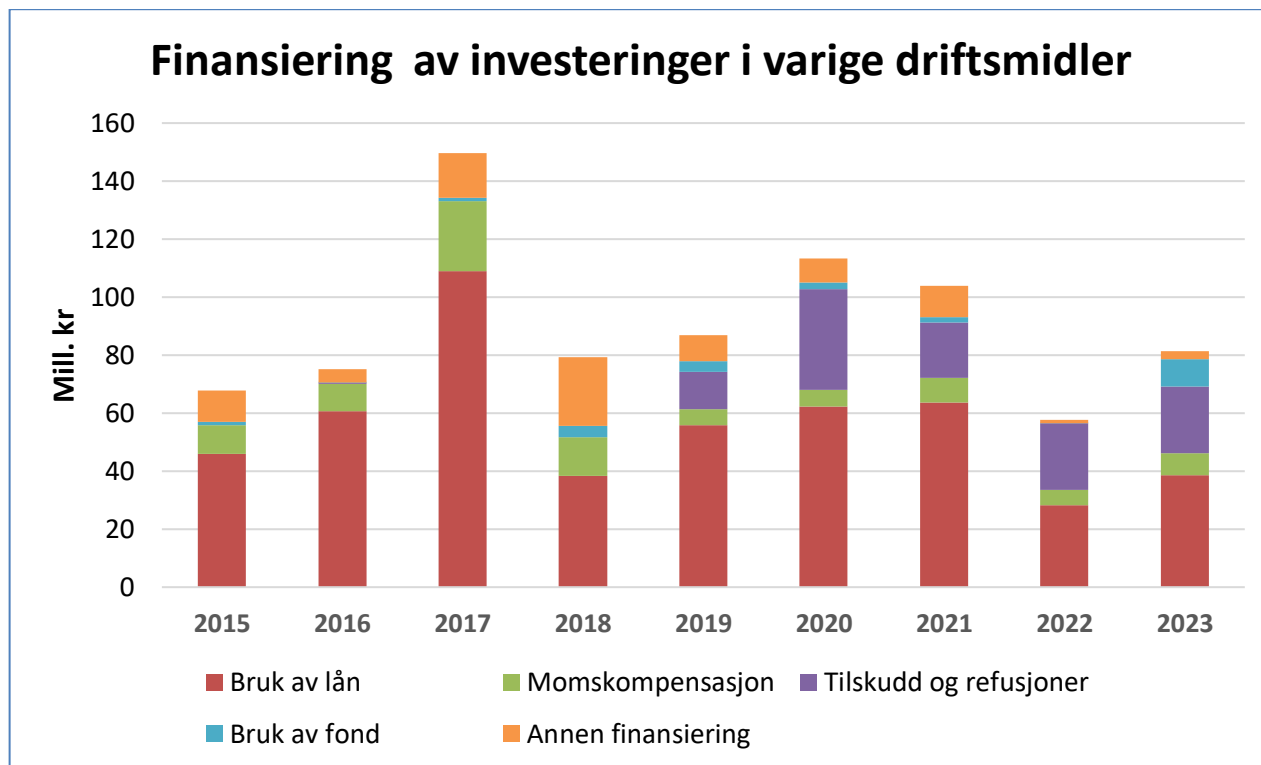
Kommunens omløpsmidler inneholder elementer som kommunen ikke kan bruke fritt. Som eksempel på dette kan nevnes bundne fondsmidler, ubrukte lånemidler, premieavvik og vedtatt bruk av kommunens disposisjonsfond. Årsaken til at det korrigeres for premieavviket er at dette er en ren regnskapsteknisk og ikke likviditetsmessig korreksjon.

Når disse elementene blir korrigert for, får en nøkkeltallet "arbeidskapitalens driftsdel". Dette nøkkeltallet gir et litt bedre bilde på den reelle frie likviditeten til kommunen. Som det også framgår av figuren nedenfor, har dette nøkkeltallet hatt en positiv utvikling de siste årene, men i 2023 ble denne tallstørrelsen tilnærma 0.

Årsaken til det er at den økte likviditeten i stor grad knytter seg til bundne fondsmidler og premieavvik. I tillegg er det i budsjettet for 2024 vedtatt å bruke nær 23 mill. kr av kommunens disposisjonsfond for å saldere driftsbudsjettet. Dette legger bindinger på likviditeten og denne delen regnes derfor ikke som disponible og dermed inngå i arbeidskapitalens driftsdel.

Investering

INVESTERINGER i anleggsmidler	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Investeringer i varige driftsmidler	67,8	75,2	149,6	79,4	86,8	113,3	103,9	57,6	81,4
Bruk av lån	45,9	60,7	108,8	38,5	55,8	62,3	63,7	28,3	38,5
Momskompensasjon	9,9	9,3	24,1	13,3	5,6	5,7	8,5	5,1	7,7
Tilskudd og refusjoner	-	0,5	-	-	12,8	34,7	19,1	23,0	23,0
Bruk av fond	1,2	0,0	1,3	3,9	3,9	2,4	1,7	0,1	9,4
Annen finansiering	10,8	4,6	15,3	23,7	8,8	8,2	10,9	1,0	2,7

Kommunens investeringer har over tid vært høye, men var for 2022 lavere enn de foregående årene. I 2023 er nivået økt igjen. Investering i varige driftsmidler inneholder også verdien på de vann- og avløpsanlegg som kommunen overtar (justeringsrett merverdiavgift) i henhold til utbyggingsavtaler. I 2023 utgjør dette 4,7 mill. kr. Beløpet er i sin helhet finansiert med tilsvarende refusjonsinntekter.

Kommunens investeringer er i hovedsak finansiert ved bruk av lån, men i 2023 er det også store inntekter knyttet til tilskudd og refusjoner. I tillegg til refusjoner knyttet til overdratt justeringsrett

merverdiavgift/momskompensasjon med 10 mill. kr, er det mottatt krisemidler fra NVE på 10 mill. kr knyttet til seks prosjekt i Vestre Gausdal. Dette er krisetiltak som er iverksatt etter ekstremværet Hans i august 2023. Det er også mottatt 8,8 mill. kr fra Husbanken til sprinkling av sykehjem og omsorgsboliger i Forset.

Renter og avdrag på vann- og avløpsinvesteringen er forutsatt dekket opp av gebyrene, mens øvrige rente- og avdragsutgifter må dekkes av kommunens driftsinntekter. Av den grunn søkes investeringene holdt på et så lavt nivå som mulig. Imidlertid er situasjonen i 2023 at selvkostfondene for både vann og avløp er brukt opp. Det er i økonomiplanen lagt opp til en gradvis økning av gebyrene slik at fondene igjen blir positive fra og med 2027. Det innebærer at kommunens øvrige drift (og disposisjonsfond) mellomfinansierer denne mankoen innen de to selvkostområdene.

Interkommunalt samarbeid

Gausdal kommune er vertskommune for følgende samarbeid:

- Landbrukskontoret for Lillehammerregionen
- Øyer og Gausdal barneverntjeneste
- Frisklivssentralen for Lillehammerregionen

Samarbeidene følger vedtatte avtaler. For informasjon om økonomien og hva samarbeidene omfatter, vises det til note 18-1 i årsregnskapet.

I kommunens årsmelding er det under kapitlet om planområde 8 Interkommunale samarbeid inntatt en fullstendig oversikt over kommunens ulike samarbeid og hva kommunen har hatt av utgifter til dette i 2023 og 2022.

Oppsummering økonomi

I løpet av 2023 har kommunestyret vedtatt budsjettjustering som følge av økte overføringer knyttet til økt lønns- og prisvekst, økt utbytte og etablering av flyktninger. Selv om det regnskapsmessige resultatet før pliktig saldering viste et merforbruk på 1,6 mill. kr, ble det etter at strykninger var gjennomført en generell styrking av disposisjonsfondet med 13,2 mill. kr. I budsjettet for 2023 var det forutsatt bruk av disposisjonsfond med 7,4 mill. kr og resultatet ble drøye 20 mill. kr bedre.

Kommunens selvkostfond for vann og avløp er i 2023 brukt opp. I økonomiplanen er det lagt opp til økning av gebyrene slik at kommunens forskuttering av disse utgiftene vil bli "tilbakebetalt".

I kommunens handlings- og økonomiplan for 2024-2027 er det klart at utgiftene er høyere enn inntektene. I tillegg vil det være behov for å vri ressursbruken over til helse- og omsorgssektoren som følge av endringen i innbyggings sammensetningen. Det blir flere eldre og færre yngre innbyggere også i Gausdal. For å tilpasse utgiftene til inntektene er det i økonomiplanen synliggjort reduksjoner i driftsbudsjettene til planområdene. I Bærekraft 2024-2025 vil det bli lagt fram tiltak for kommunestyret for å svare opp kommunestyrets vedtak.